

ÚVOD.....	8
1 ZÁKLADY SPECIÁLNÍ PEDAGOGIKY.....	9
1.1 VÝVOJ SPECIÁLNÍ PEDAGOGIKY A ZÁKLADNÍ POJMY.....	9
1.2 ZÁKLADNÍ SPECIÁLNĚ PEDAGOGICKÉ DISCIPLÍNY	10
1.3 HISTORICKÝ VÝVOJ POSTOJŮ K POSTIŽENÝM.....	10
2. PRVNÍ VÝCHOVNĚ VZDĚLÁVACÍ ZAŘÍZENÍ PRO POSTIŽENÉ U NÁS	12
2.1 VÝVOJ PÉČE O POSTIŽENÉ DO ROKU 1989.....	12
2.2 ŠKOLA JAROSLAVA JEŽKA.....	13
2.3 JEDLIČKŮV ÚSTAV	13
3. HANDICAP Z HLEDISKA INDIVIDUÁLNÍHO A SOCIÁLNÍHO VÝVOJE ČLOVĚKA	15
3.1 HANDICAP	15
3.2 PŘÍČINY POSTIŽENÍ.....	16
3.3 KLASIFIKACE HANDICAPŮ A PORUCH PODLE DOBY VZNIKU	16
3.4 KLASIFIKACE HANDICAPŮ A PORUCH PODLE DRUHU	17
3.5 MOŽNOSTI INTEGRACE HANDICAPOVANÝCH	18
3.6 SEGREGACE	19
3.7 INTEGROVANÉ VZDĚLÁVÁNÍ	19
3.8 KOMPREENZIVNÍ REHABILITACE.....	21
4. DIAGNOSTIKA.....	23
4.1 DRUHY DIAGNOSTIKY	23
4.2 TYPY DIAGNOSTIKY	24
4.3 DIAGNOSTICKÝ PROCES.....	24
4.4 DIAGNOSTICKÉ METODY.....	24
4.4.1 <i>Metody obecné:</i>	24
4.4.2 <i>Metody speciální pedagogiky</i>	24
4.4.3 <i>Speciálně pedagogické nápravné metody</i>	26
5. OFTALMOPEDIE	28
5.1 REFRAKČNÍ VADY	28
5.1.1 <i>Myopie (Krátkozrakost)</i>	29
5.1.2 <i>Hypermetropie (Dalekozrakost)</i>	30
5.1.3 <i>Astigmatismus</i>	31
5.2 BARVOSLEPOST (ACHROMATOPSIE, ACHROMAZIE)	31
5.3 ŠEROSLEPOST (HEMERALOPIE).....	32
5.4 ŠEDÝ ZÁKAL (CATARACTA).....	33
5.5 GLAUKOM (ZELENÝ ZÁKAL)	33
5.6 SENILNÍ MAKULÁRNÍ DEGENERACE SÍTNICE	34
5.7 ŠILHAVOST (STRABISMUS, HETEROTROPIE)	34
5.7.1 <i>Dynamický strabismus</i>	35
5.7.2 <i>Paralytický strabismus</i>	35
5.8 TUPOZRAKOST (AMBLYOPIE).....	35
6. TYFLOPEDIE	37
6.1 TĚŽKÉ ZRAKOVÉ POSTIŽENÍ.....	37
6.1.1 <i>Slabozrakost</i>	38

6.1.2	<i>Nevidomost (Slepota, Amauróza)</i>	38
6.2	BRAILLOVO PÍSMO	39
6.3	ZRAKOVÁ STIMULACE	39
7.	SURDOPEDIE	41
7.1	SLUCHOVÉ VADY	41
7.2	CENTRÁLNÍ VADY	42
7.3	STUPNĚ SLUCHOVÝCH VAD	42
7.4	PŘÍSTROJE PRO SLUCHOVĚ POSTIŽENÉ	42
7.5	KOMUNIKACE NESLYŠÍCÍCH	43
7.5	JEDNORUČNÍ PRSTOVÁ ABECEDA	44
7.6	KOMUNIKAČNÍ SYSTÉMY OSOB S HLUCHOSLEPOTOU	45
7.7	ALTERNATIVNÍ KOMUNIKAČNÍ SYSTÉMY	47
7.8	DALŠÍ REHABILITAČNÍ A KOMPENZAČNÍ POMŮCKY	47
8.	LOGOPEDIE	49
8.1	PODMÍNKY SPRÁVNÉHO VÝVOJE ŘEČI	49
8.2	ONTOGENEZE ŘEČI	50
8.3	JAZYKOVÉ ROVINY V ONTOGENEZI ŘEČI	51
8.4	PORUCHY ŘEČI	52
8.4.1	<i>Poruchy na bázi postižení jazykového vývoje</i>	52
8.4.1.1	Vývojová dysfázie	52
8.4.1.2	Opožděný vývoj řeči	52
8.4.1.3	Specifické vady řeči na podkladě ADHD,ADD	53
8.4.1.4	Vývojová dysartrie	54
8.4.2	<i>Narušení zvukové stránky řeči</i>	54
8.4.2.1	Huhňavost – rhinolalia	54
8.4.2.2	Rozštěpové vady	55
8.4.3	<i>Poruchy na bázi řečových mechanismů</i>	55
8.4.3.1	Dyslalie	55
8.4.4	<i>Poruchy plynulosti řeči</i>	56
8.4.4.1	Koktavost – Balbuties	56
8.4.4.2	Breptavost – tumultus sermonis	57
8.4.5	<i>Poruchy psychogenně podmíněné</i>	59
8.4.5.1	Mutismus – oněmění	59
8.4.6	<i>Poruchy hlasu</i>	59
8.4.7	<i>Mutační hlasové poruchy</i>	59
8.4.7.1	Hlasové poruchy	59
8.4.8	<i>Dětská chraptivost</i>	60
8.4.8.1	Dysfonie	60
Afonie spastická	60	
Afonie paralytická	60	
Fonastenie	60	
8.4.9	<i>Získaná orgánová nemluvnost</i>	61
8.4.9.1	Afázie	61
8.4.9.2	Dětská vývojová afázie	61
9.	PSYCHOPEDIE	63
9.1	DEFICIT MENTÁLNÍCH SCHOPNOSTÍ	63
9.2	STUPNĚ A TYPY MENTÁLNÍ RETARDACE	65
9.3	TYPICKÉ PROJEVY HANDICAPU V JEDNOTLIVÝCH SCHOPNOSTECH	66

9.4	DOWNŮV SYNDROM.....	67
9.5	DEMENCE.....	68
9.6	VÝCHOVA A VZDĚLÁVÁNÍ MENTÁLNĚ RETARDOVANÝCH	69
9.6.1	<i>System výchovně-vzdělávací péče</i>	69
9.6.1.1	Občanské sdružení Rytmus.....	70
10.	SOMATOPEDIE.....	72
10.1	KLASIFIKACE POHYBOVÝCH VAD	74
10.1.1	<i>Obrny</i>	75
10.1.2	<i>Spastické formy obrny.....</i>	76
10.1.3	<i>Nespastické formy obrny.....</i>	76
10.1.4	<i>Další poruchy hybnosti.....</i>	77
10.1.5	<i>Nejběžnější formy terapie.....</i>	78
10.1.6	<i>Deformace.....</i>	79
10.1.7	<i>Malformace</i>	79
10.1.8	<i>Amputace.....</i>	80
10.1.7	<i>Epilepsie.....</i>	81
10.2	CHRONICKÁ ONEMOCNĚNÍ.....	81
10.3	VÝCHOVA A VZDĚLÁVÁNÍ OSOB S TĚLESNÝM A ZDRAVOTNÍM HANDICAPEM	83
10.3.1	<i>Raná péče o tělesně handicapované</i>	85
10.3.2	<i>Péče v předškolním a školním věku.....</i>	85
10.3.2	<i>Povinná školní docházka.....</i>	86
10.3.3	<i>Období předprofesní a profesní přípravy.....</i>	87
10.4	SYSTÉM VÝCHOVY A VZDĚLÁVÁNÍ PRO TĚLESNĚ HANDICAPOVANÉ.....	90
10.5	SYSTÉM VÝCHOVY A VZDĚLÁVÁNÍ PRO ZDRAVOTNĚ HANDICAPOVANÉ	90
10.6	INTEGRACE.....	93
10.7	INKLUZE	93
11.	PORUCHY CHOVÁNÍ - ETOPIEDIE	95
11.1	NESPECIFICKÉ PORUCHY CHOVÁNÍ.....	96
11.1.1	<i>Lhaní</i>	97
11.1.2	<i>Záškoláctví, útěk, toulání.....</i>	97
11.1.3	<i>Krádeže.....</i>	98
11.1.4	<i>Šikana</i>	98
11.1.4.1	<i>Variety šikany</i>	100
11.1.4.2	<i>Vývoj sociálních vztahů při šikaně</i>	101
11.1.4.3	<i>Důsledky šikany</i>	101
11.1.4.4	<i>Prevence šikany</i>	105
11.1.4.5	<i>Metody diagnostiky šikany</i>	107
11.1.4.6	<i>Možnosti nápravy (oběť, potencionální oběť).....</i>	107
12.	SPECIFICKÉ PORUCHY CHOVÁNÍ	110
12.1	VYMEZENÍ SPECIFICKÝCH PORUCH CHOVÁNÍ	110
12.1.1	<i>Vymezení pojmu LMD a ADHD</i>	110
12.1.2	<i>Diagnostika ADHD</i>	112
12.1.2.1	<i>Psychologická diagnostika.....</i>	113
12.1.3	<i>Nápravné postupy</i>	114
13.	SPECIFICKÉ PORUCHY UČENÍ.....	121
13.1	HISTORICKÝ PŘEHLED U NÁS	121
13.2	PŘEHLED SYMPTOMŮ SPECIFICKÝCH PORUCH UČENÍ.....	122

13.3	DIAGNOSTIKA SPECIFICKÝCH PORUCH UČENÍ NA ZÁKLADNÍ ŠKOLE UČITELEM	122
13.4	SPECIFICKÉ PORUCHY UČENÍ.....	123
13.4.1	<i>Dyslexie</i>	123
13.4.2	<i>Dysortografie</i>	123
13.4.3	<i>Dysgrafie</i>	124
13.4.4	<i>Dyskalkulie</i>	125
13.4.5	<i>Dysmúzie</i>	125
13.4.6	<i>Dyspinxie</i>	126
13.4.7	<i>Dyspraxie</i>	126
LITERATURA		127
PŘÍLOHY		128